İŞKUR

2019

ŞIRNAK

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

ŞIRNAK ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

ŞIRNAK İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Hacı TÜZÜN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik ülkelerin gelişmişlik seviyesi ne olursa olsun gerek sosyal gerekse ekonomik yönden bir ülkenin en önemli sorunudur. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Şırnak İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Ali Hamza PEHLİVAN
Vali

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Şırnak'ta ise bu kapsamda planlanan 305 işletme ziyaret edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Mehmet Sadık BORA
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 6
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 38
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 43
SONUÇ 49
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 53

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 15
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 21
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 24
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 25
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 27
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı 30
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 35
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 35
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 36
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 37
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 38
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 39
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 41
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 43
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 44
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 12
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 16
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 17
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 18
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 19
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 20
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 21
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 22
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 22
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 23
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 25
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 28
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 29
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 31
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 33
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 34
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 40
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 42
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 47
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 47

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Şırnak İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 289 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 13 sektörde tam sayım yapılmıştır. Şırnak ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 10 bin 273 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında 9 bin 416 çalışan erkeklerden, 857 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Şırnak ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Ulaştırma ve depolama ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir.

Şırnak ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Şırnak ili açık iş oranı bakımından 0,3 puanlık farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,8 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 75 kişilik açık iş mevcuttur. Şırnak ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Hizmet Ve Satış Elemanlarıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 74,3'ü için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Şırnak ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Şırnak ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Sıhhi Tesisatçı ve Elektrikçi (Genel) meslekleri yer aldığı görülmektedir. Bu meslekleri ise Makineci (Dikiş) mesleği takip etmektedir. Eleman

teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Şırnak ilinde işverenlerin yüzde 26,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Şırnak ilinde ülke genelinin üstünde olup yüzde 5'tir.

Şırnak ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 77,3'ü, İŞKUR'un Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 48,6'sı teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini beyan ederken, yüzde 22,3'ü ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; . Şırnak ilinde; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Eğitim ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde ise işverenlerin dörtte birinden fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Şırnak İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Şırnak işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Şırnak İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Şırnak ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Şırnak ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

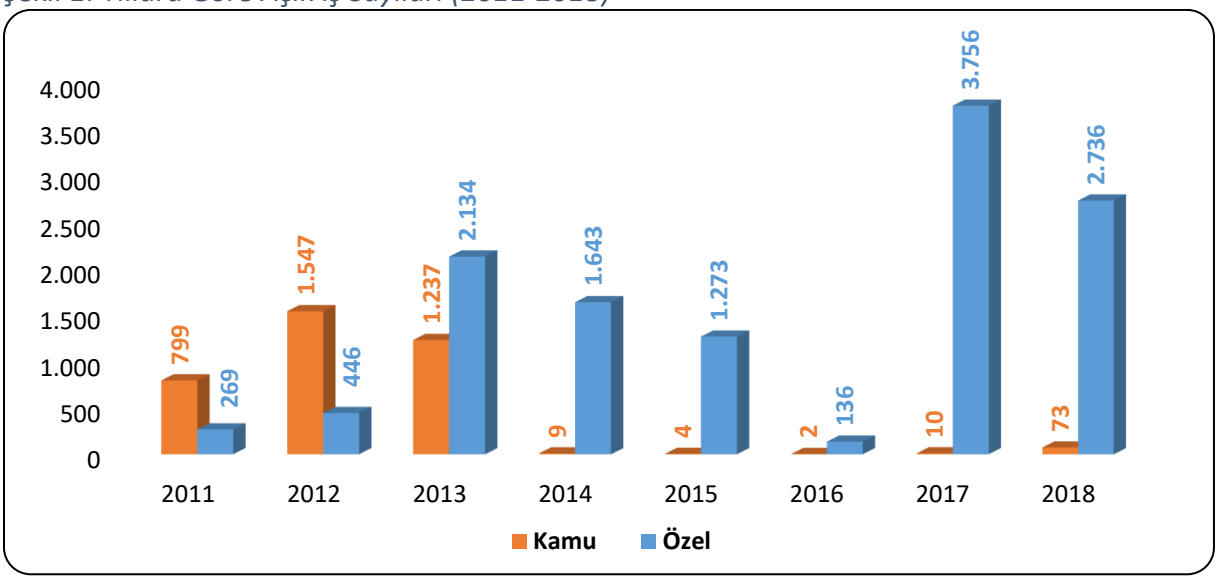

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 1068 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 2 bin 809 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık 27 kat artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	689
Garson (Servis Elemanı)	176
Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	143
Büro İşçisi	134
Şoför-Yük Taşıma	128
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	81
Kasiyer	63
Temizlik Görevlisi	63
Orta Öğretim Öğretmeni	62
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	61

Kaynak: İŞKUR

Şırnak ilinde 2018 yılında 2 bin 809 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 809 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 24,5'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Garson (Servis Elemanı) ve Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

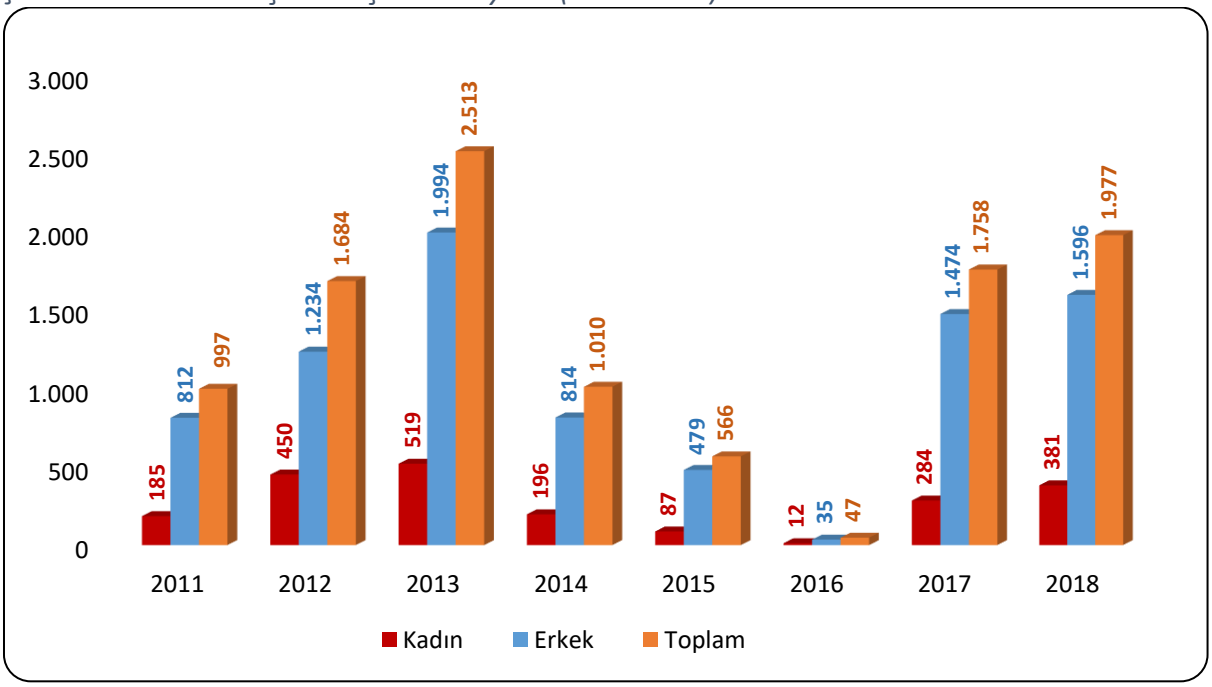

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 997 olan Şırnak ilinde işe yerleştirilenlerin 812'si erkek, geri kalan 185 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2013 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 2 bin 513 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 19,53i kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde değişiklik göstermiş olup, 2018 yılında 381 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	392	36	428
Garson (Servis Elemanı)	108	36	144
Şoför-Yük Taşıma	97	1	98
Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	42	48	90
Büro İşçisi	68	18	86
Kasiyer	42	19	61
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	29	32	61
Orta Öğretim Öğretmeni	33	26	59
Temizlik Görevlisi	36	16	52
Beden İşçisi (İnşaat)	48	0	48

Kaynak: İŞKUR

Şırnak ilinde 428 kişilik işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 21,6'sını oluşturmaktadır. Bu mesleği Garson (Servis Elemanı) ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Garson (Servis Elemanı)) mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtlaması olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

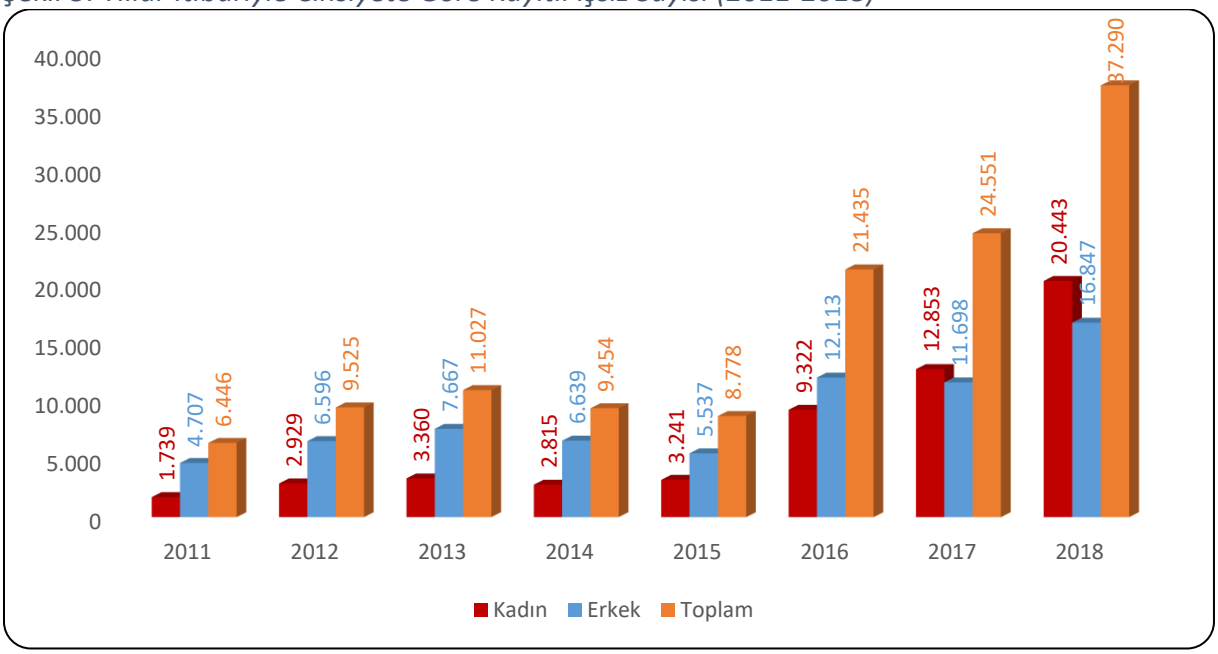

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Şırnak ilinde İŞKUR'a kayıtlı 6 bin 446 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 4 bin 707'si erkek, bin 739'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 37 bin 290 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında genel artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Şırnak'ta bin 739 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 20 bin 443'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Şırnak ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Şırnak ilinde Kuruma kayıtlı 21 bin 793 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Şırnak ilindeki toplam kayıtlı işsiz

sayısının %57,5'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel) gibi mesleklerin yanı sıra Yöresel Kilim Dokuyucu ve Kadın Üst Giysileri dikim elemanı gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	22	137	313	450
2012	23	357	158	515
2013	23	274	208	482
2014	17	256	120	376
2015	16	264	85	349
2016	14	280	0	280
2017	47	648	270	918
2018	64	982	268	1.250

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2016 yılına genel olarak bir azalma eğilimi gösterirken 2017 yılından sonra artış göstermiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 64 mesleki eğitim kursuna bin 250 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 268'i erkek, 982'si kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 78,6'sı kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında

katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların oranının yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Giyim Üretim /Hazır Giyim Teknikeri	Arıcı	Giyim Üretim /Hazır Giyim Teknikeri
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Soğutucu Ev Aletleri Ve Klimalar Bakım Onarımcısı	Şiş Ve Tığ Örgücü
Şiş Ve Tığ Örgücü	Otomotiv Kontrol, Test Ve Ayar İşçisi	Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	Çöp Tasnif Ediciler	Geleneksel El Sanatları Teknikeri
Geleneksel El Sanatları Teknikeri	İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	Makine Nakışçısı
Makine Nakışçısı	Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	Bez Bebek Yapımcısı
Bez Bebek Yapımcısı	Yöresel Bez Dokumacısı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)
Arıcı	Meyve Ağaçları Budamacısı	Yapma Çiçek Yapımcısı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Yöresel Kilim Dokuyucusu, Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı ve Giyim Üretim /Hazır Giyim Teknikeri mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Yöresel Kilim Dokuyucusu, Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı ve Giyim Üretim /Hazır Giyim Teknikeri mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan), Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı ile Arıcı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Program	Kadın	Erkek	Toplam
2011	6	5	75	80
2012	63	36	82	118
2013	259	173	318	491
2014	153	139	233	372
2015	243	156	223	379
2016	402	314	490	804
2017	274	279	387	666
2018	331	374	518	892

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2011 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı genel artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 331 program düzenlenmiş olup toplam 892 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 41,9'u kadınlardan, yüzde 58,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Büro Memuru (Genel)	Lojistik Elemanı	Büro Memuru (Genel)
Lojistik Elemanı	Ön Muhasebeci	Kasiyer
Ön Muhasebeci	Büro Memuru (Genel)	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Kasiyer	Garson (Servis Elemanı)	Aşçı
Aşçı	Kasiyer	Ön Muhasebeci
Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	Büro İşçisi	Lojistik Elemanı
Büro İşçisi	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Halkla İlişkiler Görevlisi
Garson (Servis Elemanı)	Aşçı	Büro İşçisi
Halkla İlişkiler Görevlisi	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Reyon Görevlisi
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Satış Elemanı (Perakende)	Aşçı Yardımcısı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Şırnak ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Büro Memuru (Genel), Lojistik Elemanı ve Ön Muhasebeci mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu meslekler, erkek katılımcılar için ilk üç sırada yer alırken, kadınlarda ilk üç sıra Büro Memuru (Genel), Kasiyer ve Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı mesleğidir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Program	Kadın	Erkek	Toplam
2011	5	32	93	125
2012	6	39	107	146
2013	4	35	81	116
2014	4	34	66	100
2015	4	20	76	96
2016	6	26	129	155
2017	8	35	169	204
2018	21	179	344	523

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 21 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısı 2017 yılına göre yüzde 163 daha fazladır. Programa 2018 yılında 179'u kadın, 344'ü erkek olmak üzere toplam 523 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

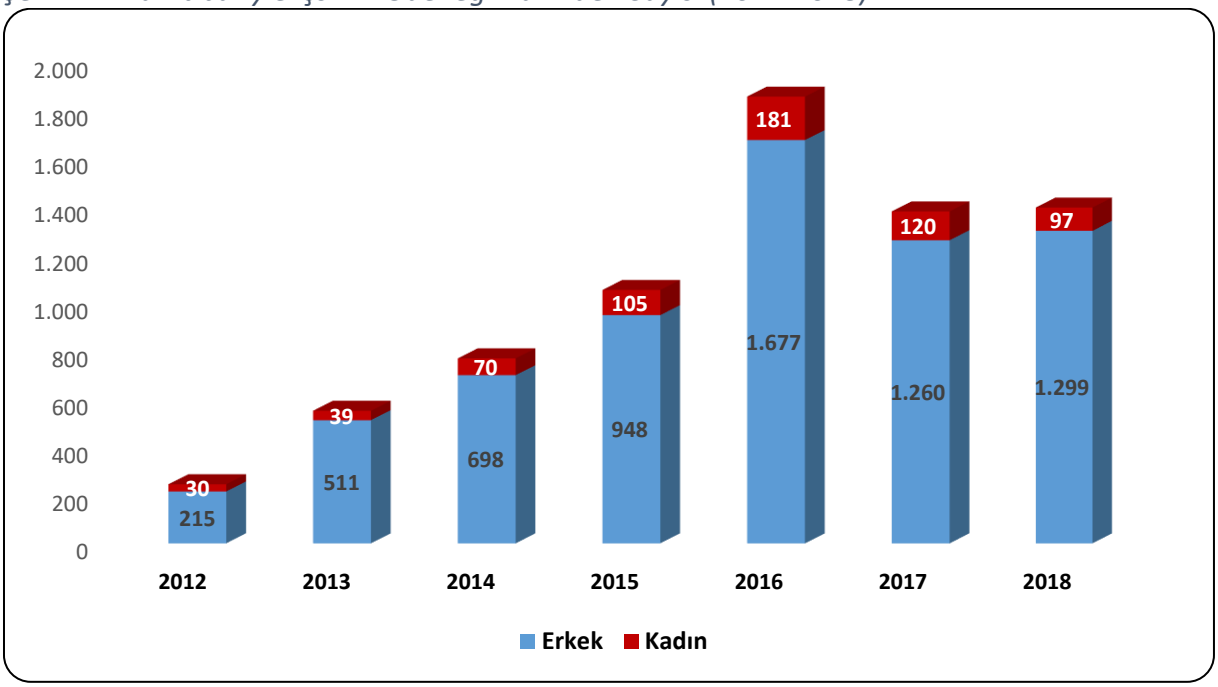

Kaynak: İŞKUR

Şırnak ilinde 2018 yılında yüzde 6,9'u kadın olmak üzere bin 396 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 1,2 gibi düşük oranda artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Şırnak ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma

kapsamında Şırnak ilinde 289 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 10 bin 273 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Şırnak ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Şırnak ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
Ulaştırma ve depolama	123
Toptan ve perakende ticaret	44
İnşaat	42
İmalat	24
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13
Eğitim	11
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10
Madencilik ve taş ocakçılığı	7
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Genel Toplam	**289**

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde Ulaştırma ve depolama önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Şırnak ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 42,6'sı Ulaştırma ve depolama sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde Ulaştırma ve depolama sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 6,2 seviyesindedir. Bu durumda Şırnak ilinde Ulaştırma ve depolama sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının cok üzerinde bulunmaktadır. Ulaştırma ve depolama sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve Perakende Ticaret sektöründen faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 19,1 iken Şırnak ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün payı yüzde 15,2 düzeyindedir. Şırnak ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yarıdan fazlası Ulaştırma ve depolama ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Şırnak ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

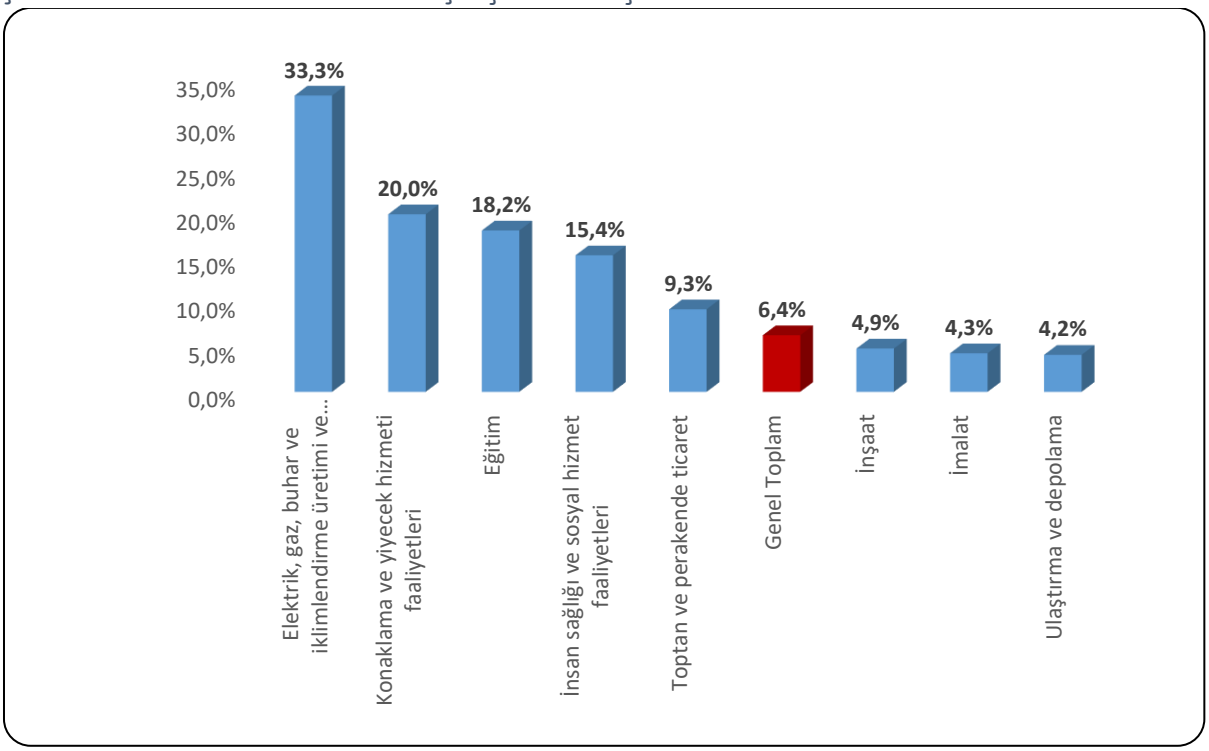

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 6,4 olarak gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 33'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 20'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 18,2 ile Eğitim sektörü yer almaktadır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörde işyeri sayısının az olup, işyeri çalışan sayısının fazla olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

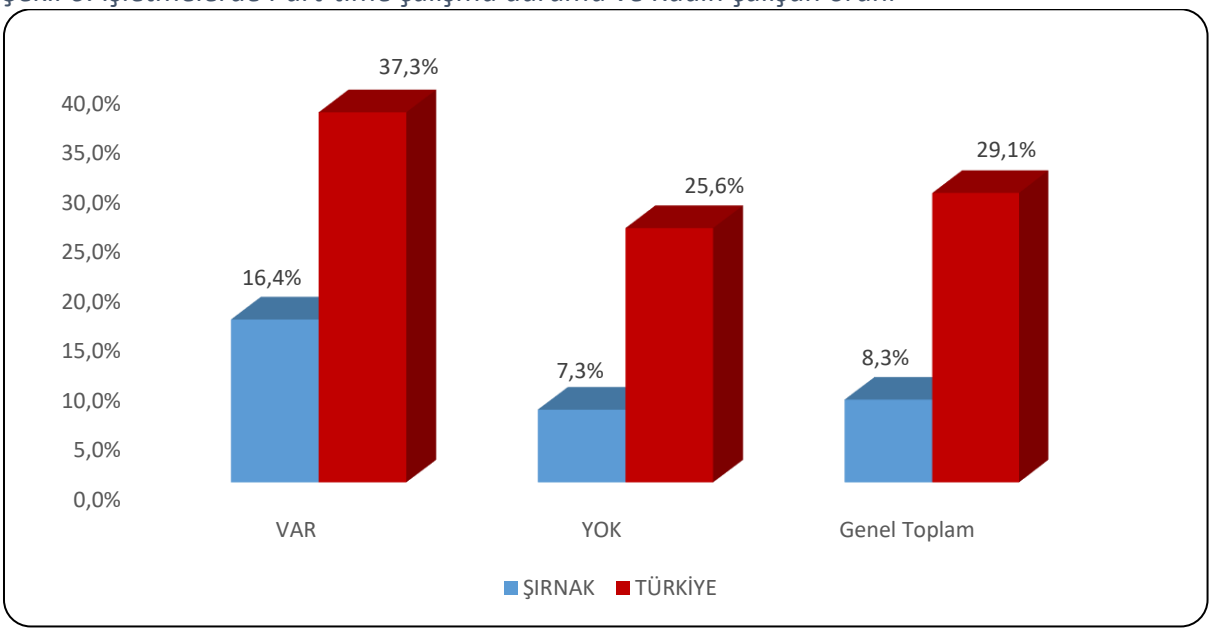

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Şırnak ilinde bu oran yüzde 8,3 olarak gerçekleşmiştir. Şırnak ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 7,3 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 16,4 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Şırnak ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

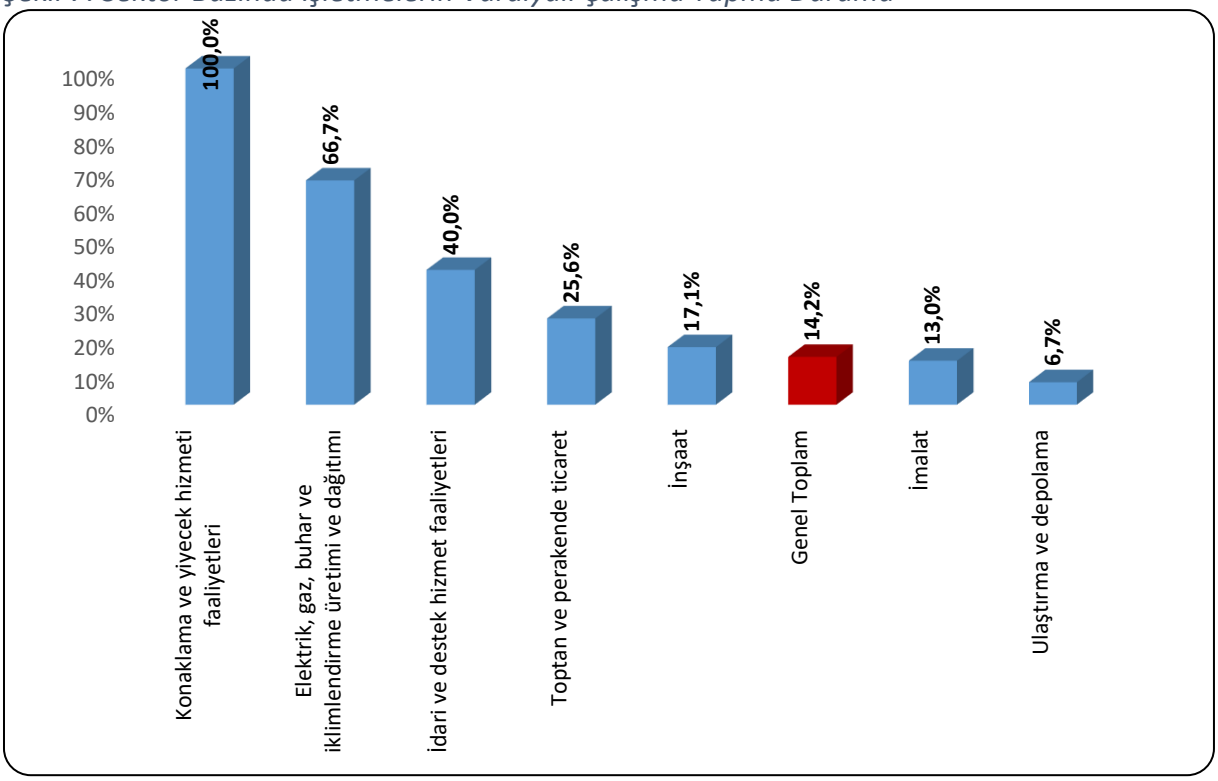

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde işletmelerin yüzde 14,2'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Şırnak ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25'inden fazla vardiyalı çalışma söz konusudur. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe vardiyalı çalışma yüzde yüz çıkmasındaki en büyük etken 20+ istihdamlı işletmeler içinde 5 işletme olmasıdır. Ulaştırma ve depolama sektörü ise yüzde 4,7 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

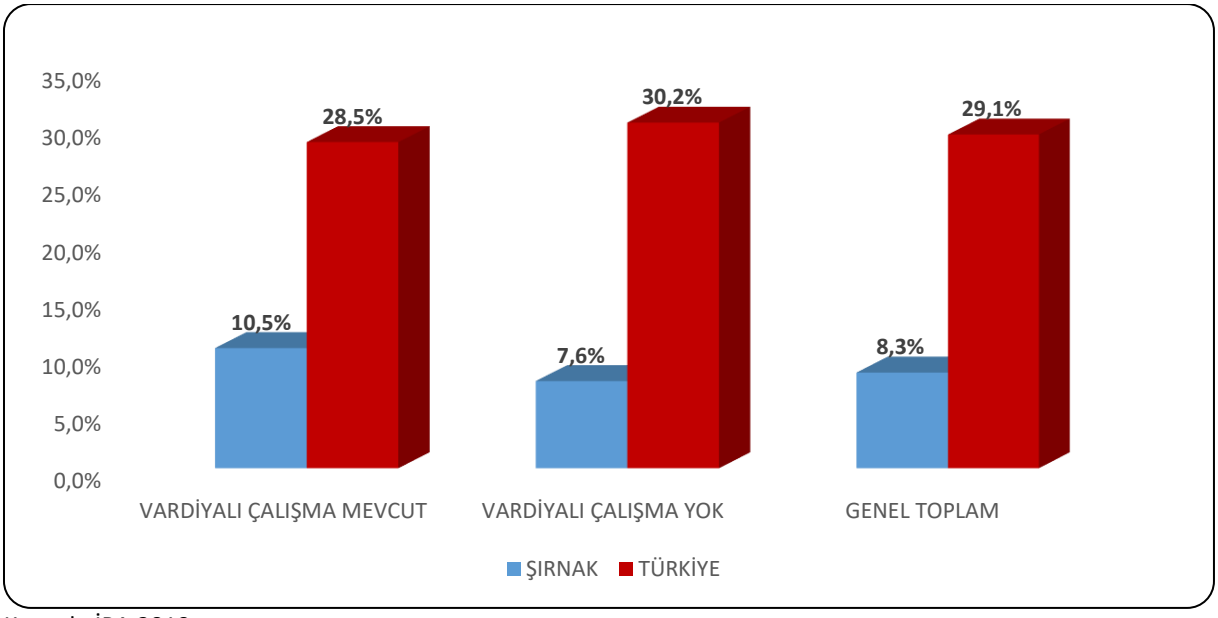

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime zıt bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Şırnak ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 10,5'ü kadın, yüzde 89,5'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 7,6'ya düşmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Şırnak ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 8,3'ü kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 1'si kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 10 çalışandan 3'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Şırnak ilinde zıt yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

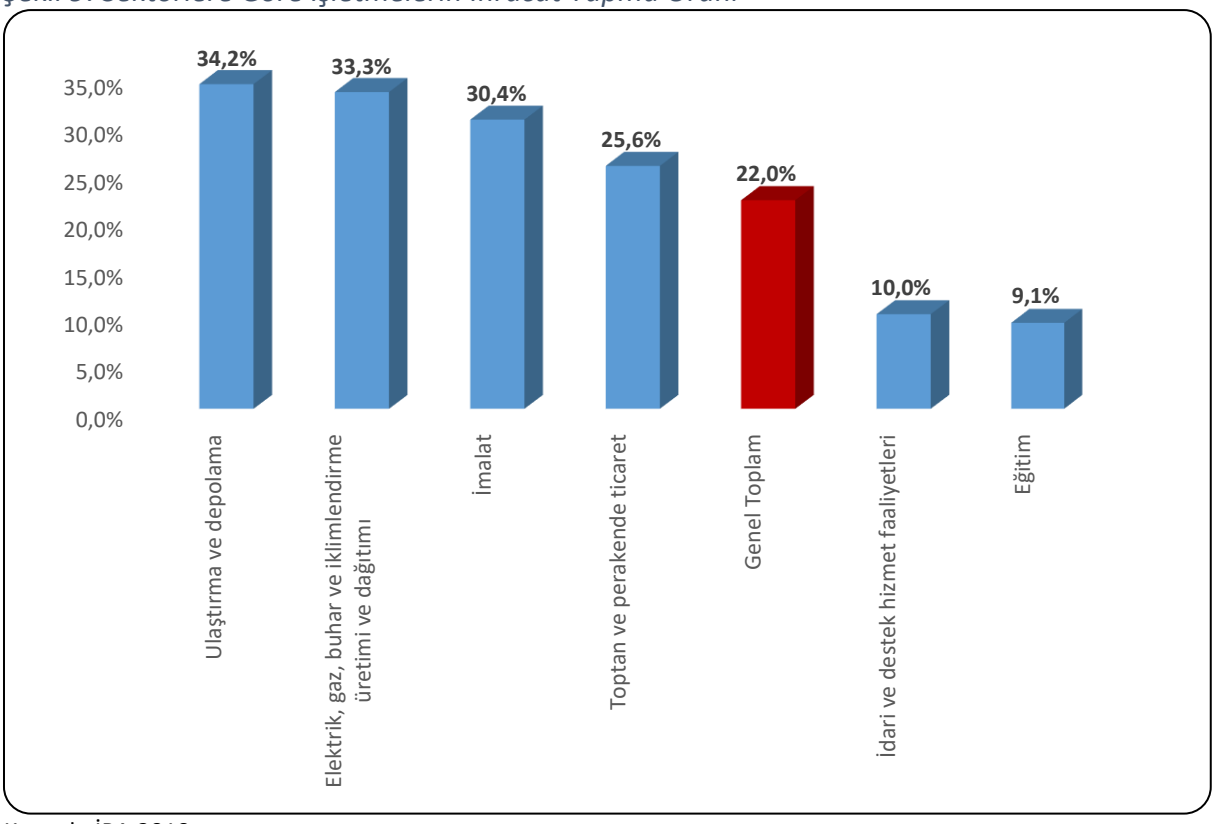

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilindeki işletmelerin yüzde 22'si ihracat yapılmaktadır. Ulaştırma ve depolama sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 34,2'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörleride ihracat yapan işletme oranı anlamında Şırnak ili ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından Ulaştırma ve depolama sektörünün payı yüzde 42,6 ilk sırada, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Şırnak ilinde işletmelerin yüzde 5,3'ü e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	96,6%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	9,4%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	6,7%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	6,0%
Finansman yetersizliği	2,6%

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması gelmektedir. Ülke genelinde de e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

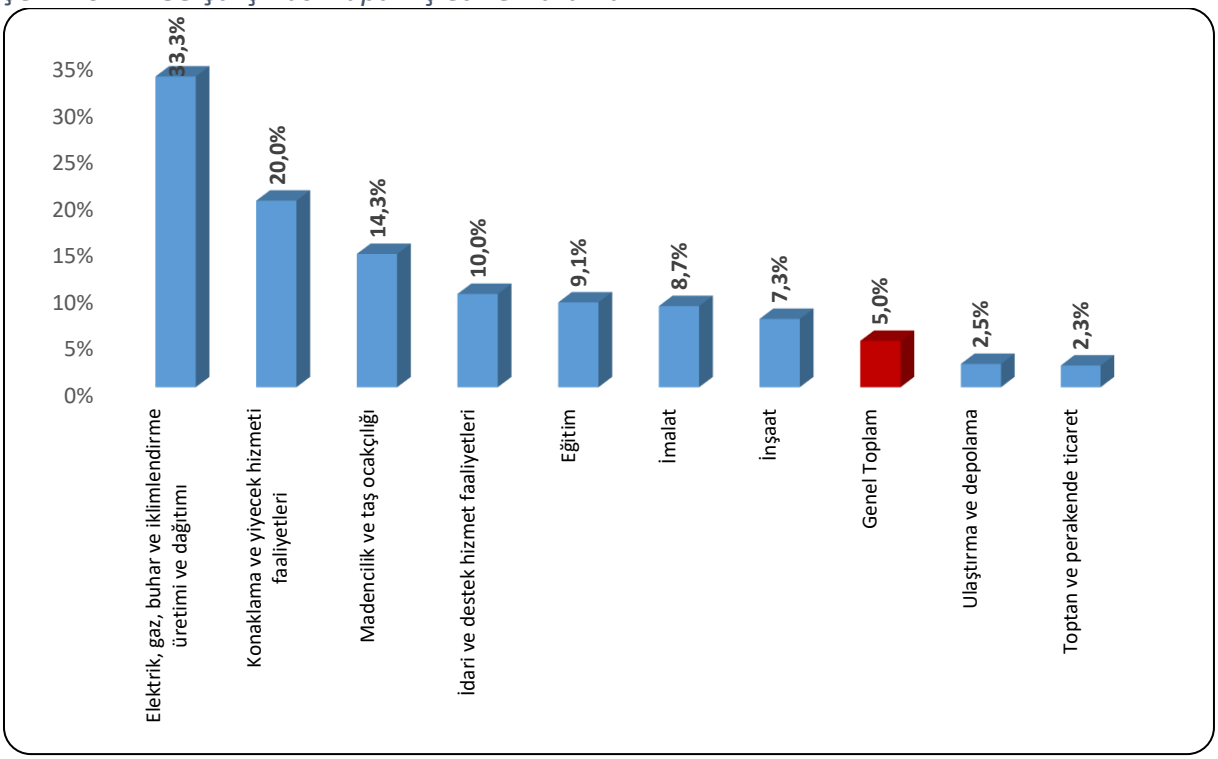

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde 18 sektörden 10 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı yüzde 33,3'ü ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerisektöründe bulunan işletmelerin yüzde 20'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 24,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığısektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile

Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Şırnak ilinde en fazla işletme Ulaştırma ve depolama sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 2,5 ile il ortalamasının altında yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

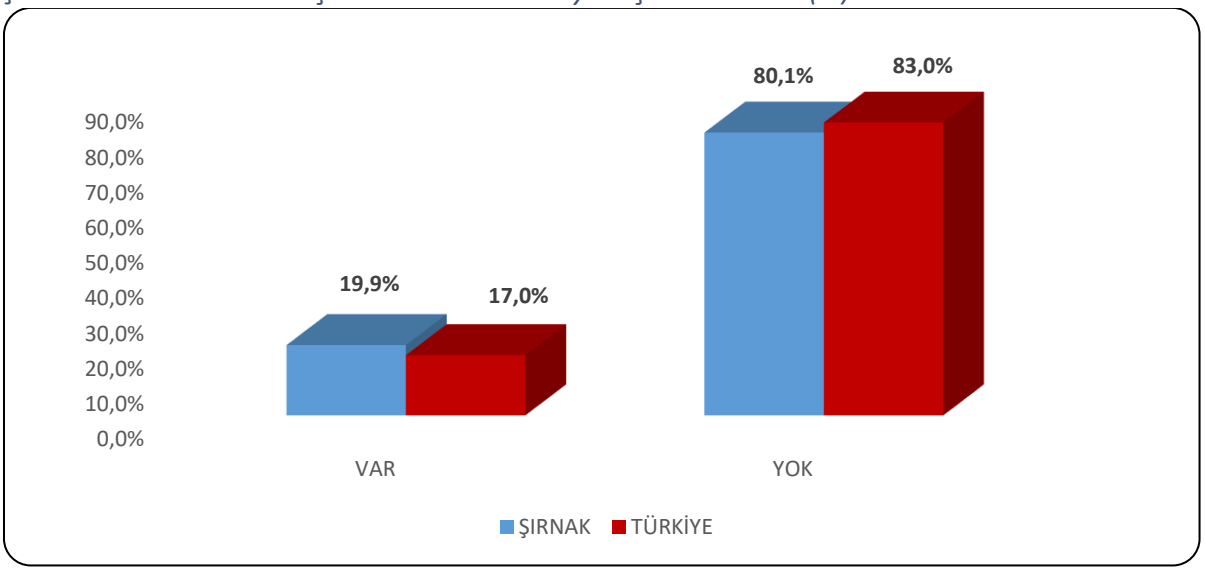

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 19,9'u gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şırnak ili Türkiye ortalamasının üzerindedir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

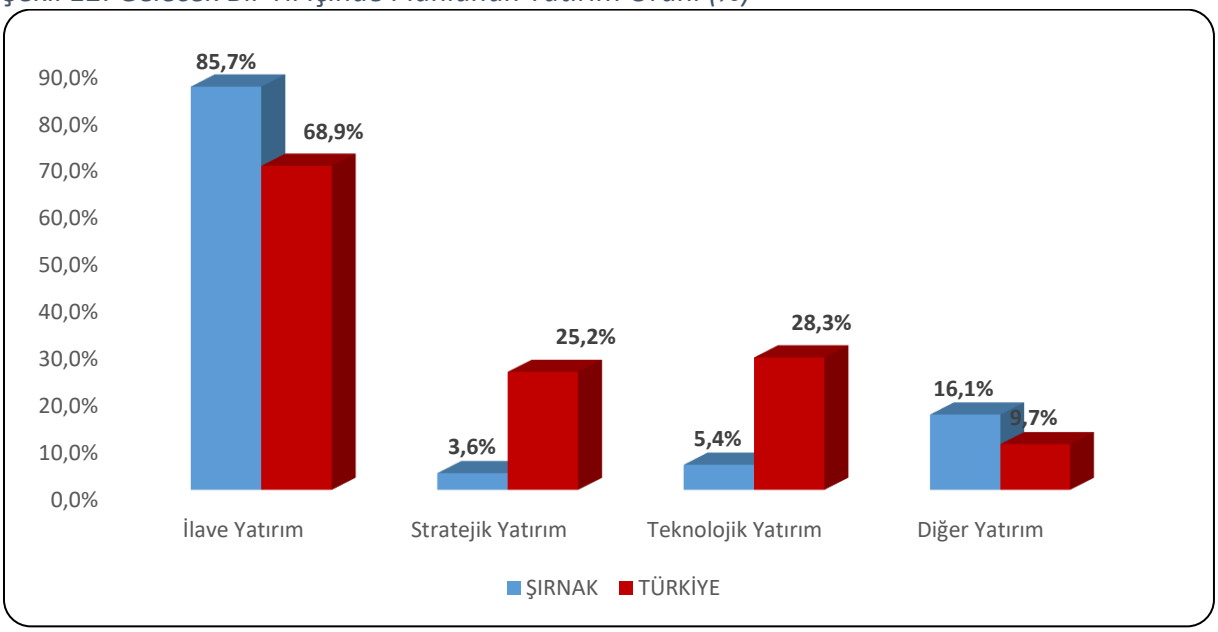

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Şırnak ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 85,7'si ilave yatırım, yüzde 9'u teknolojik yatırım ve stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

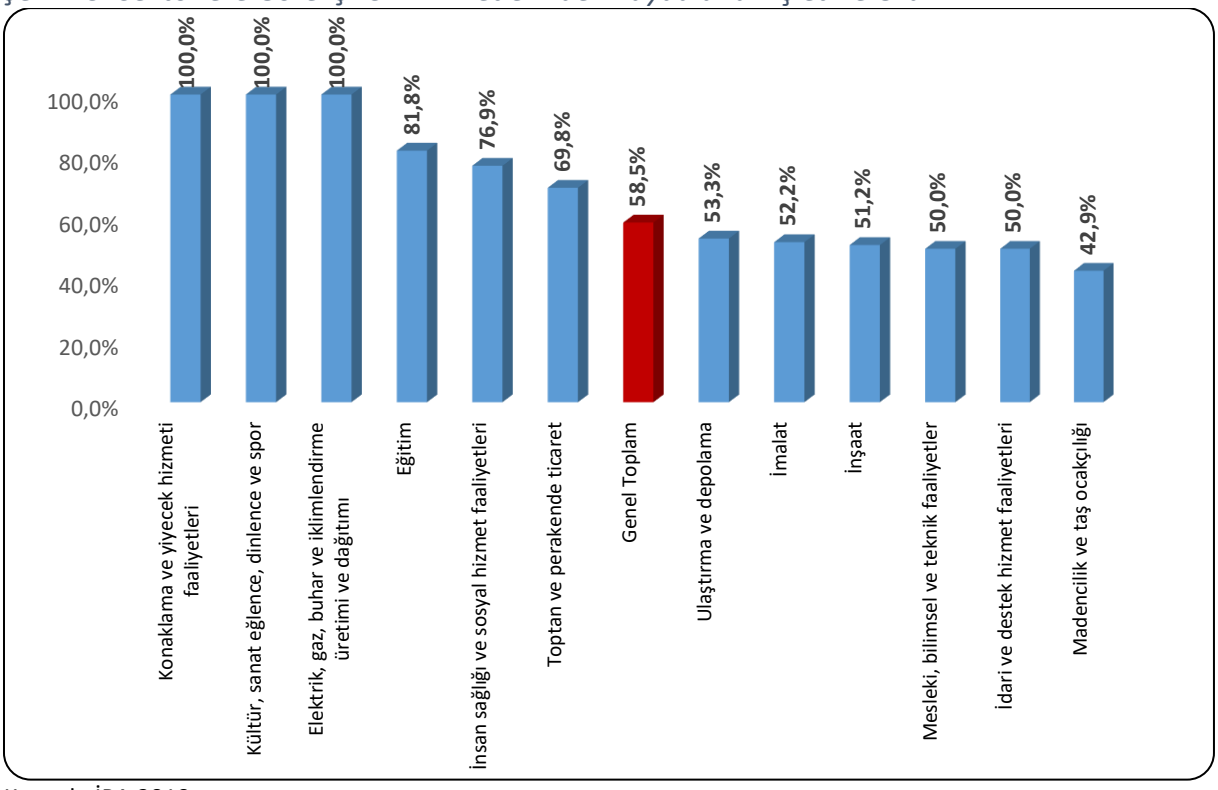

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Şırnak ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 58,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Şırnak ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Şırnak ilinde Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan Ulaştırma ve depolama sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 58,3'in altında yüzde 53,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
Ulaştırma ve depolama	1,6%	90,6%	46,9%	50,0%	0,0%	0,0%	21,9%
Toptan ve perakende ticaret	0,0%	60,0%	43,3%	56,7%	0,0%	0,0%	16,7%
İnşaat	0,0%	66,7%	47,6%	38,1%	0,0%	0,0%	19,0%
İmalat	16,7%	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%	16,7%	50,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	70,0%	60,0%	70,0%	0,0%	0,0%	30,0%
Eğitim	11,1%	44,4%	66,7%	44,4%	0,0%	0,0%	11,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	20,0%	80,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	40,0%	80,0%	40,0%	0,0%	20,0%	20,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	33,3%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	33,3%	100,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**2,4%**	**69,1%**	**52,1%**	**47,3%**	**0,0%**	**1,8%**	**22,4%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 52,1'i İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 69,1'i Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanırken yüzde 47,3'ü ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Şırnak ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan Ulaştırma ve depolama sektöründe işverenlerin yüzde 46,9'u İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuş, yüzde 90,6'sı Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 50 'si ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

İŞKUR'un sunmuş olduğu çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden İmalat sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 16,7'si faydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenecek Alan	Oran
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	77,3%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	69,1%
İşbaşı Eğitim Programı	30,9%
İşe Uygun Eleman Temini	30,1%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	6,4%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	6,4%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 77,3'ü yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise İşbaşı Eğitim Programı seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

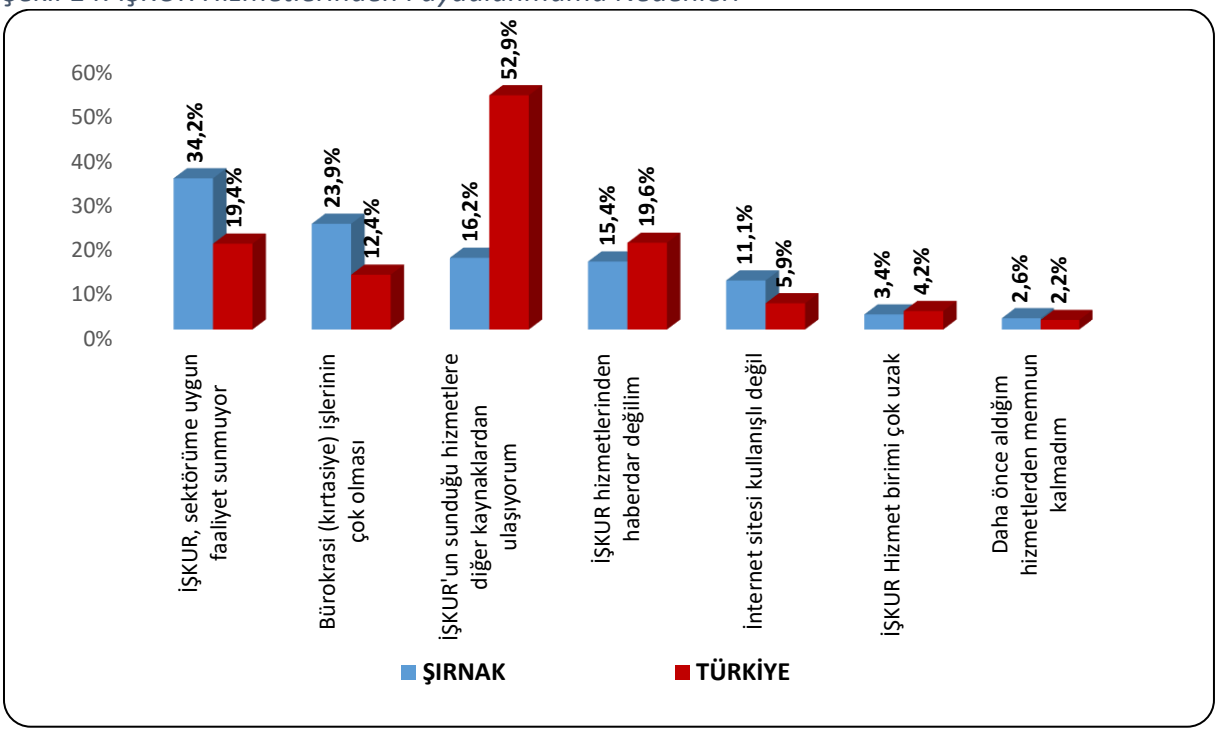

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 34,2 ile İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, yüzde 23,9 ile Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ve yüzde 16,2 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Şırnak ilinde farklı bir durum söz konusu olup ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diye işverenlerin oranı Şırnak iline göre

daha yüksek seviyededir. Şırnak ilinde ise İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

Şırnak ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Şırnak ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 10 bin 273 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 9 bin 416 erkek çalışan ve 857 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Ulaştırma ve depolama	85	3.870	3.955
Toptan ve perakende ticaret	119	1.208	1.327
İnşaat	16	962	979
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	26	949	974
İmalat	207	650	857
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	66	707	773
Eğitim	148	317	464
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	119	181	300
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	59	202	261
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12	181	194
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	162	162
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	26	26
Gayrimenkul faaliyetleri	0	1	1
Genel Toplam	**857**	**9.416**	**10.273**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Şırnak ilinde çalışanların önemli bir kısmı Ulaştırma ve depolama ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yarıdan fazlası yüzde 51,2'si bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 24,2'i İmalat sektöründe çalışmaktadır. Şırnak ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalışanların yüzde 39,6'sı kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	147	4.993	5.140
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	241	1.440	1.681
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	27	768	794
Profesyonel Meslek Mensupları	190	581	771
Hizmet Ve Satış Elemanları	140	595	736
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	38	544	582
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	66	380	446
Yöneticiler	9	109	118
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	6	6
Genel Toplam	**857**	**9.416**	**10.273**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. Toplam çalışanlar yarısı Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar sektöründe çalışmakta olup oranı yüzde 50 seviyesindedir. Şırnak ilindeki kadın çalışanların yüzde 17,1'i; erkek çalışanları ise yüzde 53'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 16,4'ü bu meslek grubunda istihdam edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 7,7 oran ile Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu yer almaktadır.

Şırnak ilinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Tır-Çekici Şoförü	Temizlik Görevlisi	Tır-Çekici Şoförü
Şoför-Yük Taşıma	Diğer Öğretmenler	Şoför-Yük Taşıma
Temizlik Görevlisi	Büro İşçisi	Servis Şoförü (Okul)
Servis Şoförü (Okul)	Makineci (Dikiş)	Temizlik Görevlisi
İnşaat İşçisi	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	İnşaat İşçisi
Minibüs Şoförü	Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi	Minibüs Şoförü
Büro İşçisi	Aşçı	Büro İşçisi
Diğer Öğretmenler	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri Öğretmeni	Beden İşçisi (Genel)
Ön Muhasebeci	Kasiyer	Ön Muhasebeci
Beden İşçisi (Genel)	Sekreter	Kamyon Şoförü

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Şırnak ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Tır-Çekici Şoförü, Şoför-Yük Taşıma ve Temizlik Görevlisi meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Temizlik Görevlisi, Diğer Öğretmenler ve Büro İşçisi; Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Tır-Çekici Şoförü, Şoför-Yük Taşıma ve Servis Şoförü (Okul) meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

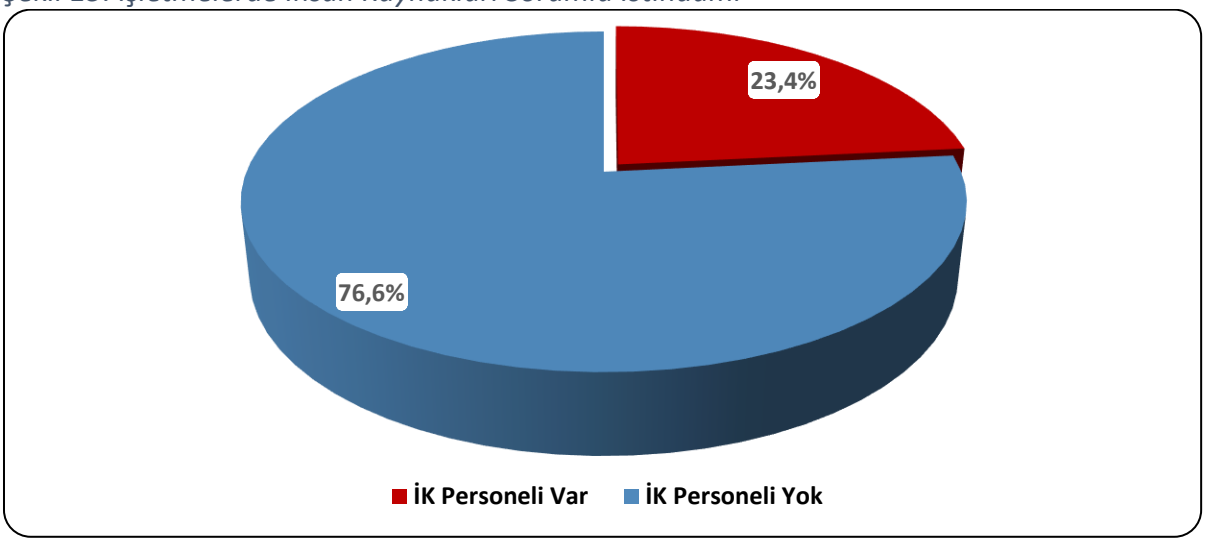

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Şırnak ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yalnızca yüzde 23,4'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe yüzde 75, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe bu oran yüzde 66,7, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe yüzde 60 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

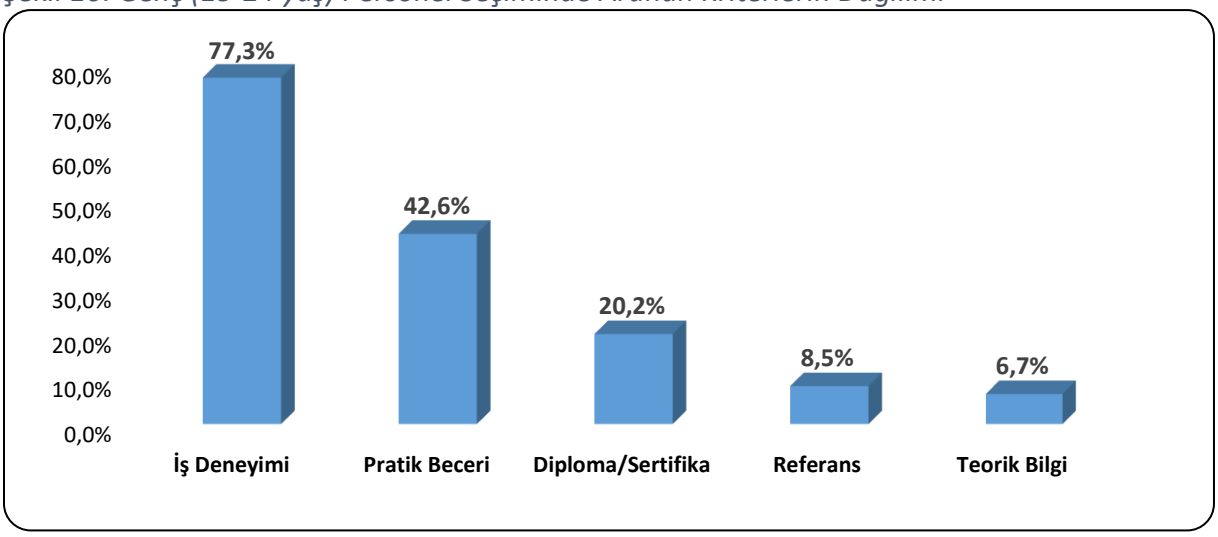

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 77,3'ü İş deneyimi, yüzde 42,6'sı Pratik Beceri ve yüzde 20,2'si ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Şırnak ilinden farlı bir durum söz konusu olup yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Türkiye genelinde ve Şırnak İlindede İş deneyimine önem verilip Türkiye genelinde en çok aranan ikinci kriter iken bu kriter Şırnak ilinde birinci sıradadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
Ulaştırma ve depolama	63	1,6%	11,7%
İmalat	43	4,8%	21,7%
Toptan ve perakende ticaret	24	1,7%	16,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	18	1,9%	66,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	18	5,8%	38,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11	4,1%	20,0%
İnşaat	8	0,8%	4,9%
Eğitim	6	1,3%	18,2%
Genel Toplam	**192**	**1,8%**	**13,5%**

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 39 işletmede 192 açık iş tespit edilmiştir. Şırnak ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör Ulaştırma ve depolama sektörüdür. Ulaştırma ve depolama sektörü Şırnak ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Toplam 63 kişilik açık işin yüzde 32,6'sına tekabül eden 63 kişilik kısmı, Ulaştırma ve depolama sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İmalat, Toptan ve perakende ticaret, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İnşaat ve Eğitim sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Şırnak ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Şırnak ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üstündedir. Şırnak ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,8 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Şırnak ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,5'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

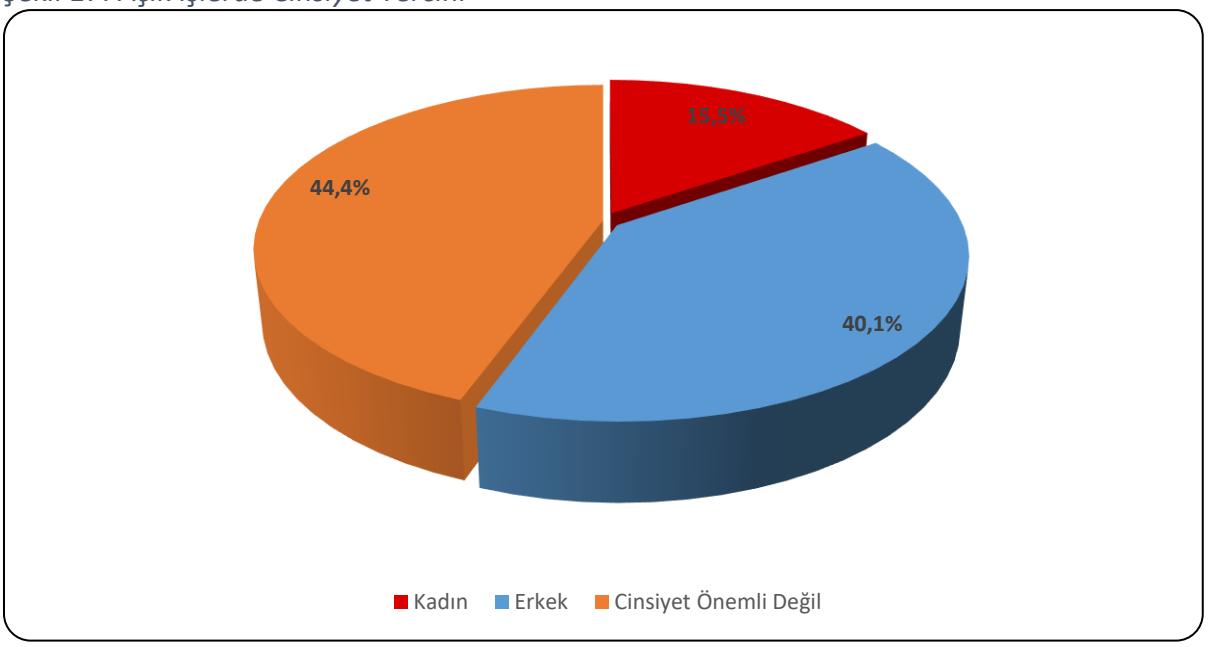

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Şırnak ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Şırnak ilinde işverenler açık işlerin yüzde 44,4'ünde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Şırnak ilinde yüzde 15,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Şırnak ilinde ise işverenlerin yüzde 40,1'i mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

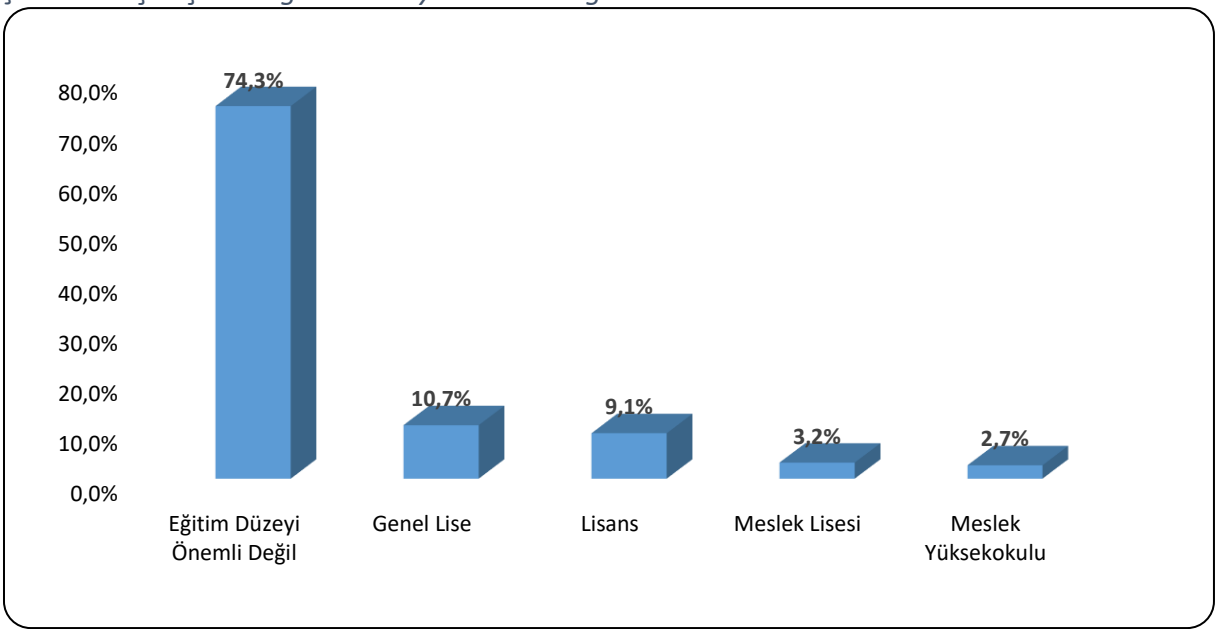

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Şırnak ilindeki açık işlerin yüzde 74,3'ü işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 10,7'sinde ise Genel lise mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

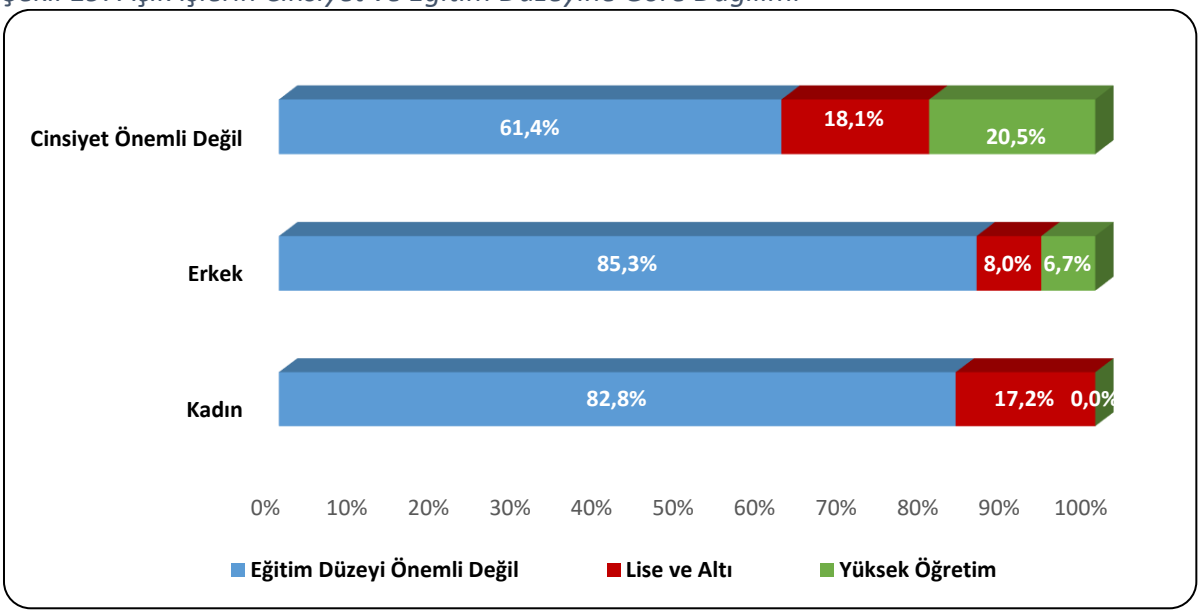

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 18,1 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 20,5 oranında yüksek öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 61,4 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin

tercih edildiği açık işlerde yüzde 85,3 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 82,8 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Kadınların tercih edildiği açık işler yüksek öğretim seviyesi talebi olan işveren bulunmamaktadır.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

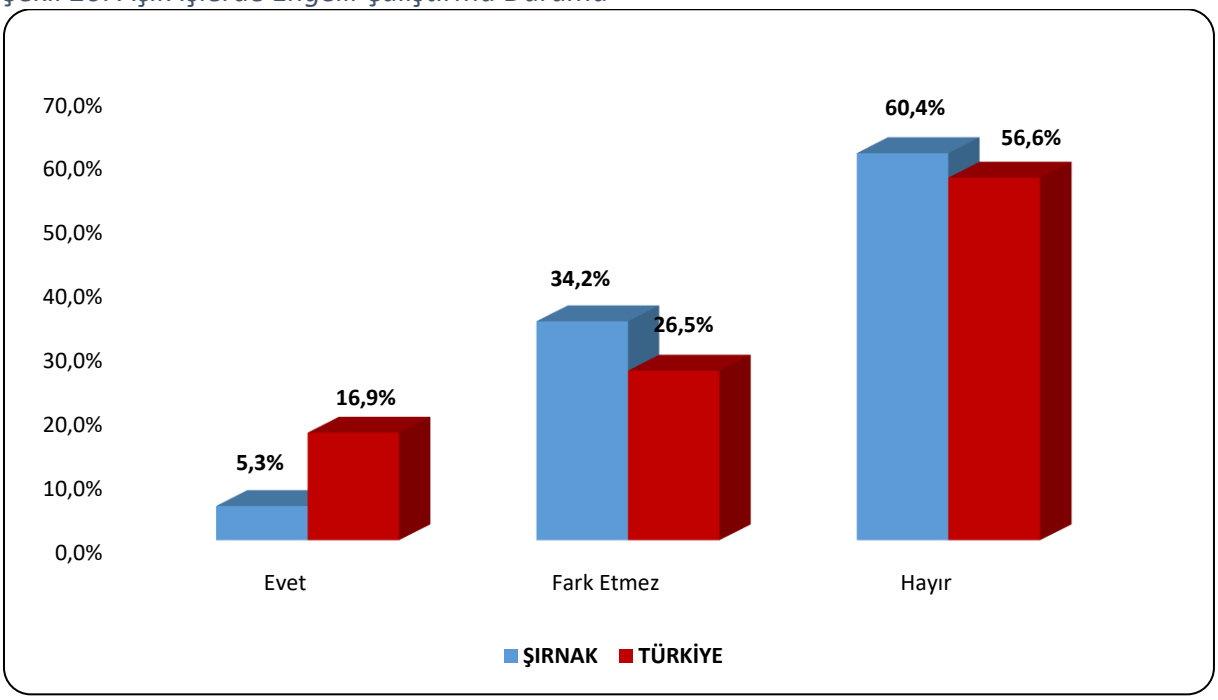

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Şırnak ilinde mevcut açık işlerin yüzde 5,3 işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmişlerdir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 34,2 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 39,5'inde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Şırnak ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

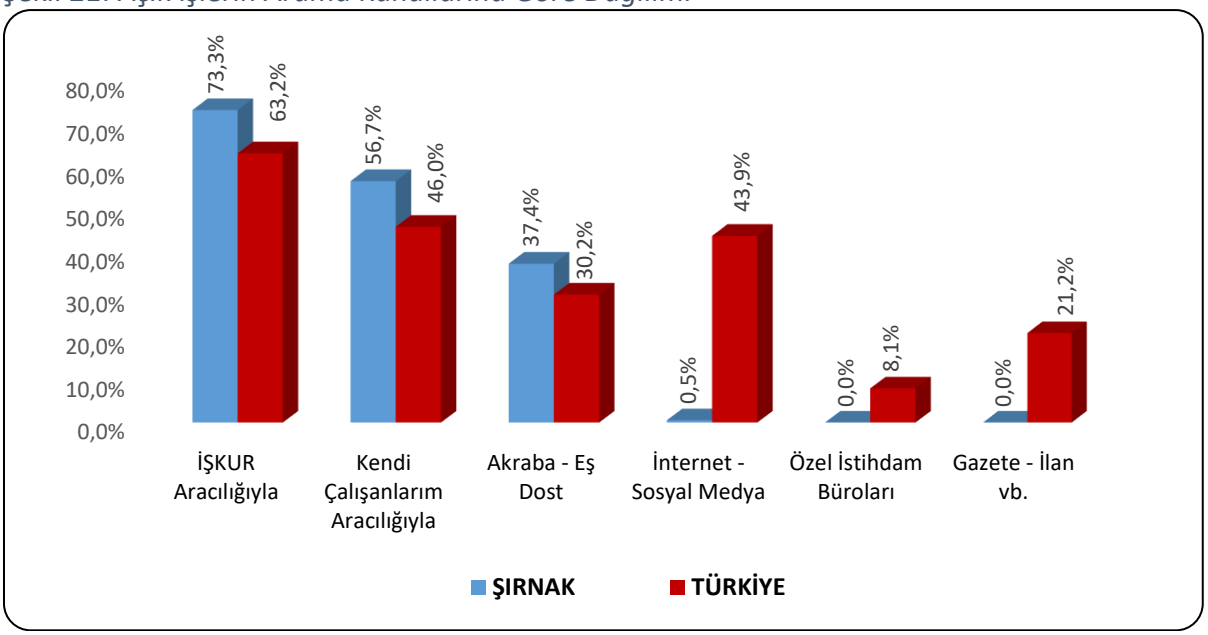

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Şırnak ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Şırnak ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 73,3 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Şırnak ilinde ikinci sırada yüzde 56,7 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 19,4 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	3	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	4	2	3
Takım Çalışması	3	3	5	4
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	-	-	4	5
Bilgisayar Kullanımı	5	5	6	6
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	-	6	7
Analitik Düşünebilme	-	-	7	8

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği, Erkeklerin tercihlerin edildiği açık işler için dördüncü sırada İletişim ve İfade yeteneği becerisi aranmasına rağmen, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde işverenler tarafından en çok aranan ikinci beceridir. Şırnak ilinde, İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü ve Analitik Düşünebilme becerileri araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	75	1,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	31	1,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	29	3,8%
Sanatkârlar Ve İlgili İslerde Çalışanlar	26	4,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	12	1,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	11	1,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	7	1,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1	14,3%
Genel Toplam	**192**	**1,8%**

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 39'dur. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu bulunmaktadır.

Şırnak ili için tespit edilen yüzde 1,8'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 14,3 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. Bu meslek grubunda oranın yüksek olasının nedenin çalışan sayısının az olamasıdır. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış elemanları meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	11,0%	0,0%	0,0%	60,3%	47,9%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	60,0%	0,0%	0,0%	56,7%	70,0%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	46,4%	0,0%	0,0%	82,1%	64,3%	0,0%
Sanatkârlar Ve İlgili İslerde Çalışanlar	68,0%	0,0%	0,0%	92,0%	76,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	83,3%	0,0%	0,0%	100,0%	83,3%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	18,2%	0,0%	9,1%	90,9%	18,2%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	28,6%	0,0%	0,0%	100,0%	14,3%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**37,4%**	**0,0%**	**0,5%**	**73,3%**	**56,7%**	**0,0%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu dışındaki meslek gruplarına ait açık işler için İŞKUR arama kanalı olarak işverenler için ilk sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Şoför-Yük Taşıma	-	-	-	-	-	1
Tır-Çekici Şoförü	-	3	2	-	-	1
Makineci (Dikiş)	-	-	-	-	-	1
Giyim Aksesuarları Dikim Elemanı	-	-	-	-	-	1
Ön Muhasebeci	2	-	-	3	4	1
Aşçı	-	2	3	-	-	1
Elektrik Teknikeri	-	1	-	-	3	2
Diğer Elektrik Tesisatçıları	-	1	-	-	3	2
Temizlik Görevlisi	-	2	3	-	-	1
Düz Dikiş Makineci	-	2	-	-	3	1

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Şırnak ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförü, Makineci (Dikiş), Giyim Aksesuarları Dikim Elemanı, Aşçı, Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi ile Düz Dikiş Makineci mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmaktadır.

Elektrik Teknikeri, Diğer Elektrik Tesisatçıları mesleklerinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada aranmaktadır.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma	Giyim Aksesuarları Dikim Elemanı	Şoför-Yük Taşıma
Düz Dikiş Makineci	Tır-Çekici Şoförü	Ön Muhasebeci	Tır-Çekici Şoförü
Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Büro İşçisi	Elektrik Teknisyeni	Çocuk Bakım Elemanı (Özel Eğitim Gerektiren Bireyler)	Giyim Aksesuarları Dikim Elemanı
Kalite Kontrolcü (Giyim Üretimi)	Diğer Elektrik Tesisatçıları	Otobüs Kaptanı (Şoförü)	Ön Muhasebeci
Aşçı	İnşaat İşçisi	Aşçı	Aşçı
-	Elektrik Teknikeri	Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi	İnşaat İşçisi
-	Kamyon Şoförü	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Çocuk Bakım Elemanı (Özel Eğitim Gerektiren Bireyler)
-	Endüstriyel Mekanik Teknisyeni	Havuz Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
-	Ön Muhasebeci	Beyaz Eşya Ürünleri Satış Elamanı	Konfeksiyon Ürünlerini Katlama/Paketleme İşçisi

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförü, Makineci (Dikiş), Giyim Aksesuarları Dikim Elemanı, Ön Muhasebeci meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Makineci (Dikiş), Düz Dikiş Makineci ve Güvenlik Görevlisi meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförü ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Giyim Aksesuarları Dikim Elemanı, Ön Muhasebeci, Temızlık Görevlisi meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Şırnak ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler

içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Şırnak ilinde ise 20+ istihdamlı 64 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Şırnak ilindeki işletmelerin yüzde 22'si son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şırnak ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İmalat, İnşaat ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Ulaştırma ve depolama sektörü gibi Şırnak ilinde işletme sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının nispeten düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	40
İnşaat	34
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	32
Eğitim	28
Ulaştırma ve depolama	26
Toptan ve perakende ticaret	19
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0
Madencilik ve taş ocakçılığı	0
Genel Toplam	**214**

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde 214 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Şırnak ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 18,7'si bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, İnşaat ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

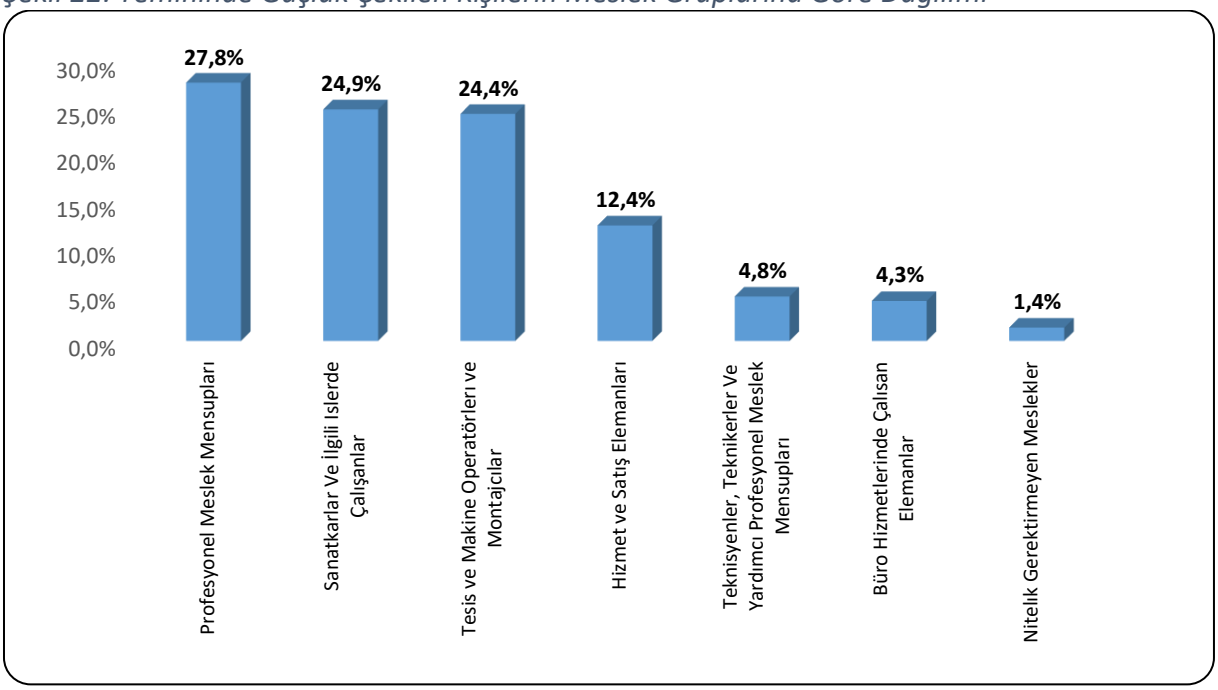

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 59 kişi ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 27,8'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde Şırnak ilinden farlı bir durum söz konusu olup Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Sıhhi Tesisatçı	17
Elektrikçi (Genel)	17
Makineci (Dikiş)	15
Elektrik Öğretmeni	11
Tır-Çekici Şoförü	11
Zincir Dikiş Makineci	10
Aşçı	9
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	8
Sınıf Öğretmeni	8
Garson (Servis Elemanı)	7
Diğer	98
Toplam	**214**

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 17'şer kişi ile Sıhhi Tesisatçı ve Elektrikçi (Genel) mesleği yer almaktadır. Bu mesleklerin ardından sırasıyla 15 kişi ile Makineci (Dikiş) ve 11 kişi ile Elektrik Öğretmeni meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Elektrikçi (Genel), Makineci (Dikiş) ev Tır-Çekici Şoförü mesleklerin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Şırnak ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Tır-Çekici Şoförü, Makineci (Dikiş) gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

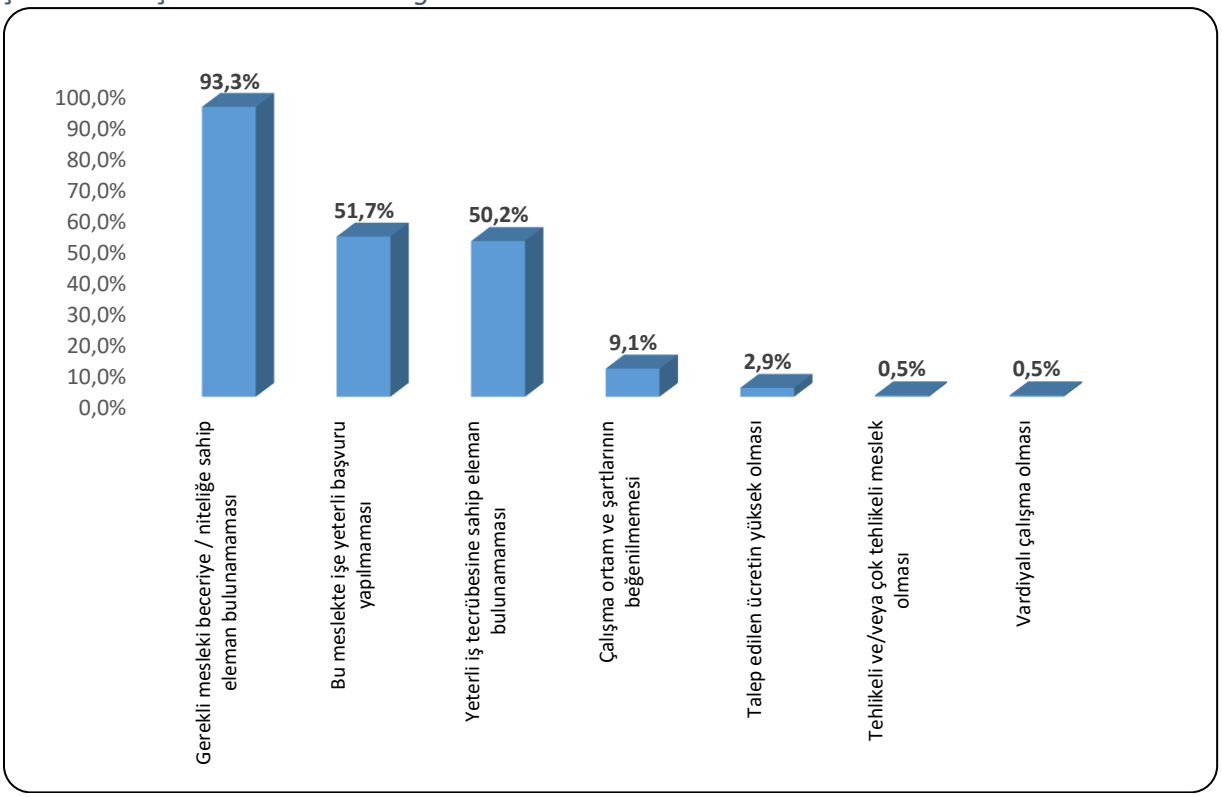

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Sıhhi Tesisatçı	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrikçi (Genel)	11,8%	100,0%	88,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik Öğretmeni	100,0%	100,0%	45,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tır-Çekici Şoförü	9,1%	100,0%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%
Zincir Dikiş Makineci	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	33,3%	55,6%	100,0%	22,2%	33,3%	11,1%	0,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	25,0%	100,0%	62,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sınıf Öğretmeni	75,0%	87,5%	50,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	42,9%	100,0%	57,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Aşçı mesleğinde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması belirtilmiştir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ilk on meslek arasında sadece Tır-Çekici Şoförü mesleğinde güçlük çekilme nedeni olmuştur. Vardiyalı çalışma olması ve Talep edilen ücretin yüksek olması ise yalnızca Aşçı mesleği için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Şırnak ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel

etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Şırnak ilinde işletmelerin yüzde 26,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Şırnak ilinde ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Ulaştırma ve depolama	16,7%	5,0%	10,0%	68,3%
Toptan ve perakende ticaret	27,9%	2,3%	9,3%	60,5%
İnşaat	26,8%	12,2%	2,4%	58,5%
İmalat	39,1%	8,7%	4,3%	47,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23,1%	0,0%	15,4%	61,5%
Eğitim	81,8%	0,0%	0,0%	18,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20,0%	0,0%	10,0%	70,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	28,6%	0,0%	0,0%	71,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	80,0%	0,0%	20,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**26,6%**	**5,0%**	**8,2%**	**60,3%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise İnşaat ile Ulaştırma ve depolama sektörüdür. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve Gayrimenkul sektöründeki işletmelerin tamamı ise istihdam değişimine ilikin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Madencilik ve taş ocakçılığı	61	38,0%
İmalat	261	30,5%
Eğitim	80	17,2%
İnşaat	150	15,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	23	8,6%
Toptan ve perakende ticaret	112	8,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11	5,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	38	4,9%
Ulaştırma ve depolama	182	4,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	3,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	18	1,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Genel Toplam	**948**	**9,2%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Şırnak ilinde ise bu oran yüzde 9,2 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 261 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 38 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe beklenmektedir. Şırnak ilinde istihdam azalışı beklenen sektör bulunmamaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	201	34,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	75	10,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	77	10,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	154	9,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	381	7,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	41	5,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	18	4,1%
Yöneticiler	1	0,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	**948**	**9,2%**

Kaynak: İPA 2019

Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları İlgili Meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise

381 kişilik artış ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 1 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Tır-Çekici Şoförü	Beden İşçisi (İnşaat)
Terzi	Beton Santral Operatörü
Temizlik Görevlisi	Mekanik Bakım Onarımcısı
Madenci (Genel)	Makine Mühendisi
Zincir Dikiş Makineci	İnşaat Kalfası (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Elektrik Mühendisi
İnşaat İşçisi	
Diğer Öğretmenler	
Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)	
Elektrikçi (Genel)	

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Tır-Çekici Şoförü, Terzi ve Temizlik Görevlisi olup, Beden İşçisi (İnşaat), Beton Santral Operatörü ve Mekanik Bakım Onarımcısı ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Tır-Çekici Şoförü mesleği istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır. Şırnak ili için Ulaştırma ve depolama sektörü ile ilgili mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Şırnak ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmamaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

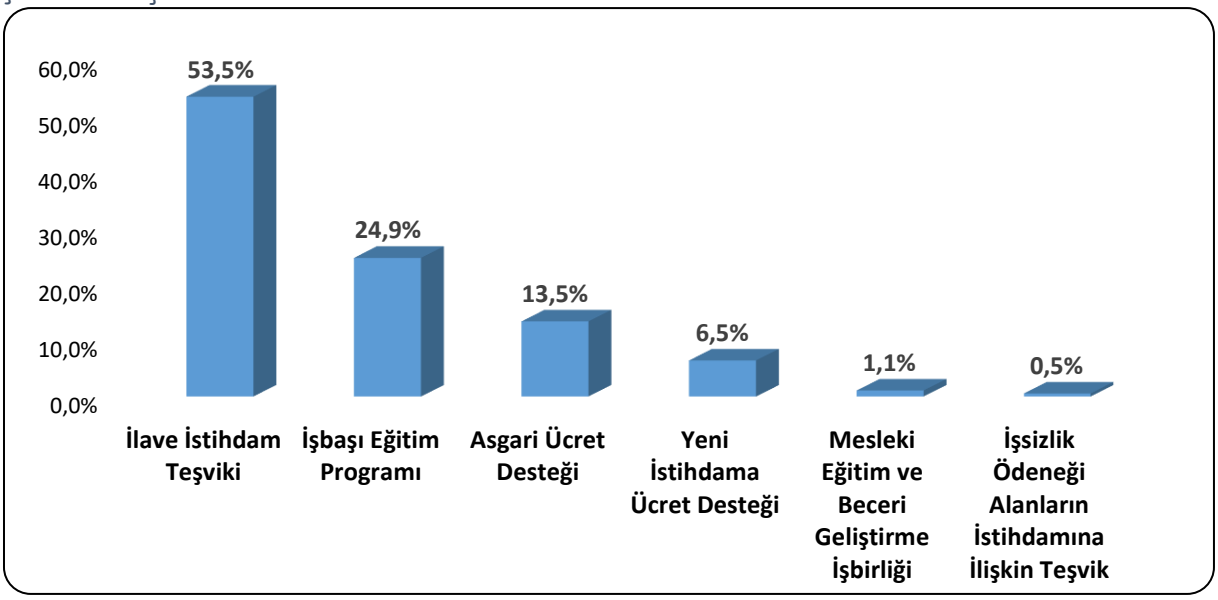

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise İşbaşı Eğitim Programı yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

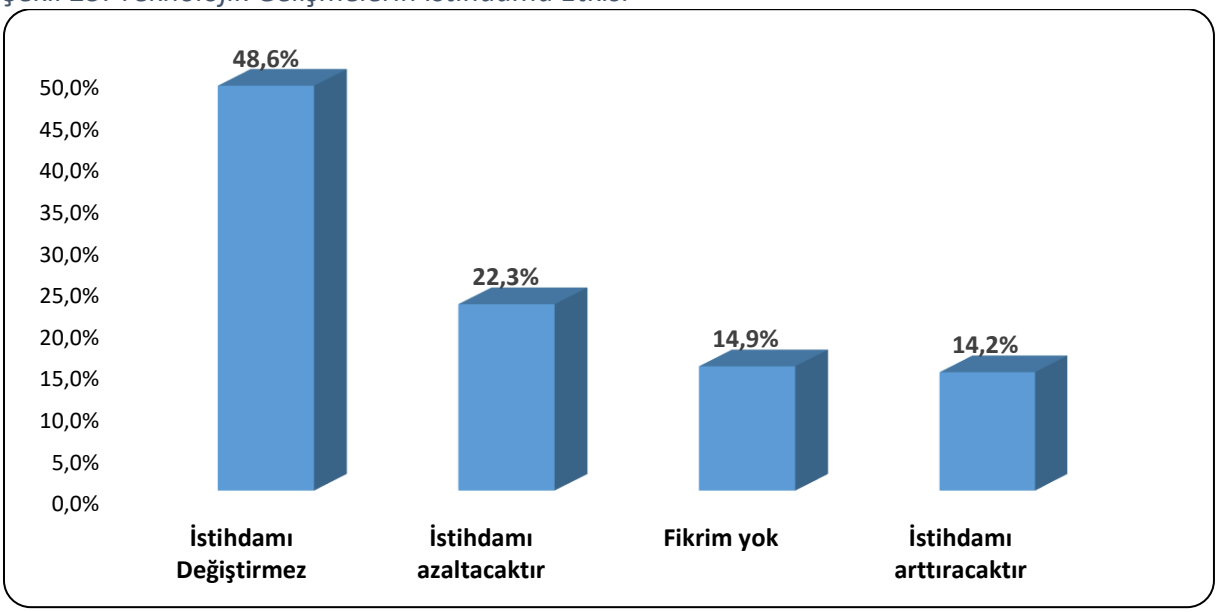

Kaynak: İPA 2019

Şırnak ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 48,6'sı istihdamı değiştirmediğini beyan ederken, yüzde 22,3'sı ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 14,2'i teknolojik gelişmelerin istihdamı artıracağı görüşündeyken, yüzde 14,9'u ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Şırnak ilinde; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Eğitim ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde ise işverenlerin dörtte birinden teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,8'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Şırnak İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Şırnak ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 20,1 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TRC3 (Şırnak-Mardin-Batman-Siirt) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 25'tir.

Şırnak ili genç nüfus oranı en yüksek olan illerden biridir. Genç nüfus toplam nüfusun yüzde 34'ünü oluşturmaktadır. Buna paralel olarak Genç işzilik oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Gençlerin tercih ettiği Part Time çalışma Şırnak'ta az olup Türkiye ortalamasının altındadır. İlde işverenlerin büyük bir kısmı Ulaştırma ve Depolama sektöründe faaliyet gösterip, bu sektörde Part Time çalışması çok az olmaktadır.

Şırnak ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Şırnak'ta mesleksizlikten kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Şırnak ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 91,7'si erkeklerden, sadece yüzde 8,3'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten

daha yüksek olan sektörler İmalat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri gibi genellikle belirli bir beceri ve eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Şırnak ilinde belirli bir beceri ve eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Şırnak ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 64 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 250 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

Şırnak ilinde son yıllarda büyümeye başlayan imalat sektörü öncüsü tekstil atölyöleri olmaktır. Bu sektörde kurulan yeni işyerleri ile beraber açık sayısı ve işe yerleştirme sayısında artış söz konusudur.

Bu sektör ile beraber Şırnak ilinde düzenlenen kurs sayısı ve faydalanan kişi sayısısında 3 kat artış söz konusu olmuştur. Bu sayede kursiyer mesleki beceri ve tecrübe kazanırken iş yerinde kalıcı olmaya başlamıştır. İşlemedeki açık işin doğru eşleştirme ile yapılıp karşılanması anlamına geliyor. Özellikler bu sektörde kadınların istihdam edilmesilye kadın işe yerleşme sayısında artış sağlanmıştır.

İŞKUR'un düzenlendiği İşbaşı Eğitim Programları yıllar itibariye artmıştır. İşverenlerin programa ilgisi artmaktadır. Bunun nedeni öncelikle İŞKUR'un daha çok işverene ulaşması, doğru eşleştirme sağlaması ve sağladığı teşviklerdir. İmalat sekrörü ve bilişim sektöründe işin nitelik ve tecrübe gerektirmesi ile teşviklerin bu sektörde artması sektördeki işyerlerlerinin programa ilgisini artırmaktadır.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Şırnak ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler Ulaştırma ve depolama, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile İmalat sektörleridir.

Şırnak ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 39 işletmede 192 açık iş tespit edilmiştir. Şırnak ilinde Ulaştırma ve depolama açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 192 kişilik açık işin yüzde 32,6'sına tekabül eden 63 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İmalat, Toptan ve perakende ticaret, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İnşaat ve Eğitim sektörleridir.

Şırnak ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,5'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şırnak ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 39'dur.

İŞKUR'da açık işlerin karşılanma oranı 2016 yılında yüzde 34 iken bu oran 2018 yılında yüzde 70'lere çıkmıştır. İŞKUR yıllar itibariyle daha doğru eşleştirme yaparak açık iş karşılanma oranı artmıştır.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 74,3'ünün; aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ie İletişim ve İfade Yeteneğine sahip olmalarını istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Şırnak ilinde işletmelerin yüzde 26,6'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Şırnak ilinde ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

Şırnak ilindeki işverenlerin yüzde 29,7'si, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde de işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Şırnak ilinde; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Eğitim ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde ise işverenlerin dörtte birinden fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği.). Fiziki ve			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.